

Česká republika

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Velký Šenov, okres Děčín

**Mírové náměstí 440
407 78 Velký Šenov**

Identifikátor školy: 600 076 008

Termín konání orientační inspekce: 28. – 30. duben 2003

Čj.:	066 209/03 5021
Signatura:	of7cw129

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY/ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Zřizovatelem Základní školy Velký Šenov, okres Děčín je město Velký Šenov. V Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 33 118/02-21 s platností od 1. 9. 2003 je uvedena kapacita základní školy 400 žáků. Ke dni inspekce navštěvovalo 13 tříd (z toho 5 na I. stupni) 325 žáků tj. 25 žáků na třídu. Do školy dojíždí celkem 103 žáci ze sedmi přilehlých obcí. Součástí školy je školní družina s kapacitou 60 žáků, školní klub s kapacitou 25 žáků a školní jídelna s kapacitou 250 jídel. Kromě hlavní školní budovy patří ke škole odloučená pracoviště. V jednom je umístěn I. stupeň, ve druhém je školní jídelna. Provoz základní školy a jejich součástí zajišťuje 18 pedagogických pracovníků a sedm provozních zaměstnanců.

Na I. stupni ve všech ročnících plní škola vzdělávací program Obecná škola č.j. 12035/97-20, na II. stupni probíhá výuka podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 včetně úprav a doplňků čj. 25 018/98-22.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy v základní škole celkově vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v předmětech český jazyk, prvouka, vlastivěda a německý jazyk na I. stupni a v předmětech český jazyk, dějepis, matematika a fyzika na II. stupni základní školy
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve výše uvedených předmětech
- kvality péče o integrované žáky

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Z celkového počtu 18 pedagogických pracovníků (včetně jednoho zástupce a ředitelky školy) nespĺňuje podmínky pedagogické a odborné způsobilosti stanovené příslušnou vyhláškou šest učitelů. Z nekvalifikovaných tři učitelé absolvovali doplňkové pedagogické studium pro jiný typ školy, jedna učitelka studuje na pedagogické fakultě a dvě učitelky mají středoškolské vzdělání. V současné době na II. stupni chybí vyučující s aprobační pro hudební výchovu, chemii a rodinnou výchovu. Řešení personálních změn, vedoucí především ke zlepšení úrovně aprobovanosti a kvalifikovanosti výuky, je jedna z priorit vedení školy. Věková skladba pedagogického sboru je příznivá. Většina vyučujících má patřičnou pedagogickou praxi a zkušenost s efektivním řízením vyučovacího procesu.

Výchovné poradenství bylo v době inspekce zajišťováno dvěma pedagogickými pracovníky, kteří splňují předpoklady kvalifikace výchovných poradců dané právními předpisy. Dále na škole pracuje metodik primární prevence.

Jsou ustanoveny metodické orgány, jejich činnost je pravidelná a smysluplná. Zabývají se plánováním, volbou učebnic, pedagogickými problémy, organizačními záležitostmi.

Vedení školy má velmi dobře propracovaný systém kontrolní a hospitační činnosti, který postihuje všechny oblasti života školy, výsledky kontrol jsou analyzovány a odstranění

zjištěných nedostatků je sledováno. Rezervy byly zjištěny v kontrolní činnosti kvality informačního systému v 5. ročníku (kvalita vedení záznamů o klasifikaci a hodnocení žáků v žakovských knížkách, písemností žáků, práce se žáky vyžadujícími specifický přístup). Nekvalifikovaným a začínajícím učitelům věnuje vedení pozornost, jsou činěna opatření směřující k posílení kvality výuky formou následových hospitačních hodin a metodickou činností vedení školy v rámci kontrolní činnosti. Začínající učitelé mají určeného uvádějícího pedagoga.

Velký význam přisuzuje vedení školy dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků. Svědčí o tom nejen plán personálního rozvoje, ale i přehled akcí, kterých se jednotliví pracovníci zúčastňují, vybavení školy odbornou literaturou a časopisy. Kritéria hodnocení práce zaměstnanců školy jsou výstižná, jsou známá a při hodnocení pracovníků uplatňována. Výše osobního příplatku i odměn je ředitelkou písemně zdůvodněna.

Plánování se odvíjí od velmi dobře zpracované reálné koncepce na časové období 2001-2006. Ta vychází z analýzy vývoje školy, současného stavu, ve kterém se škola nachází. Organizace školního roku se odvíjí od ročního Plánu práce školy - školní rok 2002/2003. Plán je konkrétní, obsahuje úkoly vyplývající z koncepce školy a další termíny a úkoly k zajištění organizace školního roku. Záměry jsou školou postupně naplňovány. Z ročního plánu a z plánu kontrol vychází podrobně zpracovaný plán na jednotlivé měsíce.

Organizační struktura vychází z průběžně inovovaného organizačního řádu, umožňuje účinné řízení školy. Organizace školy a systém řízení má jasně stanovená pravidla k zajištění provozu školy i výchovně vzdělávací činnosti. Veškeré organizační a řídicí normy vydané a schválené ředitelkou k zajištění řádného provozu školy jsou vydávány včas, v písemné podobě a všichni zaměstnanci byli s nimi prokazatelným způsobem seznámeni. Kompetence jednotlivých zaměstnanců jsou vymezeny, pracovní náplně byly doloženy. Zaměstnanci byli prokazatelně seznámeni s Pracovním řádem vydaným MŠMT. Pravidelně se schází vedení školy, organizační záležitosti jsou projednávány na provozních i pedagogických radách, ve sborově jsou vyvěšeny měsíční plány. Ve škole pracují poradní orgány, tj. pedagogická rada, metodické sdružení I. stupně a předmětové komise na II. stupni. Z jednání jsou pořizovány podrobné zápisy. Vedení je vstřícné k požadavkům učitelů a ostatních pracovníků. Pravidla chování žáků ve škole upravuje školní řád, se kterým byli všichni žáci seznámeni na počátku školního roku. Organizace vyučování odpovídá obecně závazným právním předpisům.

Informační systém zajišťující přenos informací směrem k zaměstnancům je realizován pomocí plánů práce, systému porad, nástěnek a přímým každodenním kontaktem. Žáci se aktuální informace dovídají prostřednictvím třídních učitelů, nástěnek a žakovské samosprávy. Pravidelně se schází Žakovský parlament a žáci tak mohou aktivně ovlivňovat život školy, vznášet připomínky, participovat na organizování mimoškolních akcí. Zákonní zástupci jsou informováni průběžně zápisy v notýscích a v žakovských knížkách, na třídních schůzkách. Informace o svých dětech mohou také obdržet ve škole každou středu v odpoledních hodinách, kde jsou jim k dispozici všichni učitelé a po předchozí domluvě mohou školu navštívit kdykoli. Při škole byla zřizovatelem zřízena Rada školy. Dobrou informační hodnotu má také výroční zpráva 2001/2002. Pozitivně hodnotí ČŠI otevřenost školy veřejnosti a to pořádáním různých akcí (dny otevřených dveří, vánoční a velikonoční burzy, aktivity pořádané ke Dni Země a další). Seznam akcí je součástí výroční zprávy školy. Na velmi dobré úrovni probíhá spolupráce školy se spádovými školami. Učitelé a žáci škol, se setkávají dle plánu. Účelem setkání je předat si informace o dětech, sjednotit plnění osnov a tím zajistit připravenost žáků pátých ročníků na II. stupeň. Škola také spolupracuje s institucemi (PPP, SPC, Dyscentrem Praha 4 a městskou policií).

Personální podmínky jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení je vztaženo pouze k předmětu inspekce.

Výuka probíhá ve dvou budovách. Budova, určená pro výuku I. stupně, je zrekonstruovaná a vyhovuje běžnému provozu. K výuce je využíváno sedm učeben, z nichž v jedné probíhá výuka jazyků a hudební výchovy a k dispozici je zde i malá tělocvična. Učebny vyhovují psychohygienickým požadavkům na výuku, jsou světlé, s přirozeným větráním a okny zastíněnými žaluziemi. Přestože jsou učebny dostatečně prostorné, vzhledem k vysokému počtu žáků neumožňují vytvoření optimálních podmínek pro netradiční uspořádání žákovského a úložného nábytku, jako jednoho z předpokladů pro výraznější a dynamičtější organizaci a řízení výuky. V některých třídách mají žáci k dispozici volně přístupné žákovské knihovničky s populárně naučnou literaturou, jazykovými příručkami, časopisy a dalšími informačními materiály. Přístup k televizi, videu a magnetofonu (ten si vyučující zapůjčují do tříd) je v učebně vybavené pro výuku hudební výchovy. V druhé budově (z roku 1907) je ředitelství školy a probíhá zde výuka II. stupně. K výuce slouží 14 učeben. Třídy jsou kmenové a současně polo odborné pracovní upravené pro výuku daného předmětu. K výhodám tohoto uspořádání patří, že všechny učebny jsou stabilně vybaveny pomůckami, časopisy a dalšími informačními materiály, což usnadňuje učitelům přípravu na vyučování a motivuje žáky pro výuku, určitou nevýhodou je časté stěhování žáků. K dispozici jsou dále odborné učebny výpočetní techniky, fyziky – chemie. Zázemí pro tělesnou výchovu představuje zrekonstruovaná velká, dobře vybavená tělocvična a školní hřiště. Nevýhodou je, že školní pozemek není oplocen, často dochází k devastaci zařízení hlavně přes víkend.

Vzhledem ke špatnému technickému stavu budov a interiérů věnuje ředitelka velkou pozornost rekonstrukci a modernizaci celé školy i školní jídelny. V budově, kde probíhá výuka II. stupně, byla již v loňském roce provedena rekonstrukce střechy a tělocvičny (od dubna tohoto roku je v provozu), v současné době, vzhledem ke špatnému technickému stavu, škola nesmí užívat prostory v suterénu (žákovské šatny a kuchyňku). Žáci se nepřezouvají a svrchní oděv přenášejí do tříd.

Jedna třída na I. stupni a tři třídy na II. stupni jsou vybavené novým žákovským nábytkem, v ostatních učebnách jsou stolky a židle poškozené a značně opotřebované. Uspořádání lavic je tradiční, pozitivní je zjištění, že učebny 1. – 3. ročníku mají k dispozici pruh koberce. Prostředí všech učeben i společných prostor obou škol je esteticky podnětné.

Psychohygienické zásady jsou ve škole respektovány možností relaxačního pobytu žáků o velké přestávce v udržovaném venkovním prostoru školy, zajištěním pitného režimu a prodejem občerstvení pro žáky, větráním učeben, udržováním prostorů školy v čistotě a pořádku. Žáci jsou vedeni k respektování hygienických zásad kvalitním vybavením sociálního zázemí. Ve sledované výuce na I. stupni bylo v různé míře a kvalitě dbáno o správné sezení žáků. V některých učebnách na II. stupni je nedostatečná úroveň umělého osvětlení tříd – zvláště nepříznivá pro žáky v krajních řadách.

Škola je dobře vybavena názornými pomůckami, dostatečným množstvím publikací - slovníků, pravidel, odborné i beletristické publikace, didaktickou a informační technikou, nechybí počítačové výukové programy pro výuku ostatních předmětů. Přesto velké množství pomůcek (přehledy učiva, pomůcky pro individuální práci) si učitelé vyrábějí sami. Škola má pro žáky k dispozici dvě učebny výpočetní techniky na II. stupni a šest osobních počítačů na I. stupni. V jedné je umístěno devět počítačů a druhou učebnu s 10 novými počítači získala škola v rámci projektu „Indoš“ (vzhledem k počtu žáků ve třídách by se uplatnil větší počet). K výběru učebnic přistupuje škola promyšleně po dohodě s předmětovými komisemi. Žáci mají dostatek

učebnic a učebních textů. Upřednostňovány jsou nákupy ucelených řad. Na pracovní sešity pro výuku cizího jazyka I. stupni přispívají zákonní zástupci žáků.

Materiálně-technické podmínky pro vzdělávání a výchovu žáků hodnotí ČŠI jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE SKUPINĚ PŘEDMĚTŮ

Realizace vzdělávacích programů

Časová dotace ve sledovaných předmětech a ročnících odpovídá jednotlivým vzdělávacím programům. V rámci vzdělávacího programu Obecná škola vycházejí vyučující ve své přípravě a plánování učiva z „První možnosti češtiny“ Obecné školy. Dramatická výchova není zařazena jako samostatný vyučovací předmět, hodinová dotace je přiřazena k jednotlivým předmětům dle potřeby vyučujících. V rámci vzdělávacího programu Základní škola jednogodinová dotace u předmětu dějepis v 8. a 9. ročníku negativně ovlivňuje plánování a realizaci učiva. Ve školním roce 2001/2002 nebylo v 9. ročníku v předmětu dějepis probráno učivo tematického okruhu Československo a svět ve 2. polovině 20. století. Výuka cizích jazyků je organizována s možností výběru německého a anglického jazyka v přiměřeně početných skupinách. Z volitelných předmětů jsou vyučovány předměty anglický jazyk, konverzace z německého jazyka, seminář z přírodopisu a domácnost. Na přání rodičů škola vyučuje nepovinný předmět anglický jazyk. Učební osnovy mají učitelé rozpracovány do časově tematických plánů (dále jen TP) a při stanovení cílů v jednotlivých hodinách se jimi řídí.

Bohatou a pestrou mimoškolní činnost organizuje škola pro žáky I. i II. stupně. Pracují zde kroužky sportovního, estetického i naučného charakteru (taneční, rybářský, turistický, keramický, zpívání, florbal a další). Učitelé též zajišťují v rámci zájmových útvarů přípravu žáků pro přijímací zkoušky, nápravu dysporuch a je vydáván školní časopis.

Výuka probíhá v souladu s učebními plány jednotlivých vzdělávacích programů a učební osnovy jsou ve sledovaných předmětech plněny.

Kontrolovaná povinná dokumentace je přehledně vedena (záznamy jednání pedagogických rad na volných listech). Při namátkové kontrole třídní dokumentace (výkazy a katalogové listy) nebyly zjištěny nedostatky, tato dokumentace je vedena pečlivě, případné opravy jsou prováděny průkazně. Dílčí nedostatky byly zaznamenány v zápisech učiva do třídních knih (v předmětu český jazyk je v hodinách literární výchovy většinou uveden název článku, případně autor, konkretizace učiva osnov chybí).

Celkově povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Vedení školy věnuje kontrole naplňování vzdělávacích programů i plnění osnov pozornost. ***Způsob kontroly plnění učebních plánů a učebních osnov je účinný.***

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v 1. – 3. ročníku ve skupině předmětů český jazyk a prvouka

Kvalita vzdělávání a výchovy žáků v 1. – 3. ročníku byla hodnocena na základě hospitací ve všech třídách a u všech třídních učitelů.

Všechny učitelky splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, s výukou mají dlouholetou zkušenost, jedna z nich je v důchodovém věku. Ve sledovaných hodinách se pozitivně projeví příznivé personální podmínky, zejména odbornost, pedagogické zkušenosti

a také kvalitní příprava na vyučování jednotlivých vyučujících. Spíše negativně se projevoval vyšší počet žáků ve třídách (cca 26 – 28). Všechny hospitované hodiny byly vyučujícími včetně pomůcek a tabule pečlivě připravené a ve všech hodinách byl splněn stanovený cíl.

Při přípravě vzdělávacího procesu využívají vyučující časově-tematické plány učiva. Výchozím materiálem jsou převážně používané učebnice. V této souvislosti bylo zjištěno, že ve složce jazykového vyučování (čtení a vztah k literatuře) není ve 2. a 3. ročníku učivo plánováno vzhledem k plnění učebních osnov a zvládnutí základních kompetencí žáka, plán obsahuje pouze názvy článků, popř. jméno autora.

Organizace většiny sledovaných hodin byla promyšlená, odpovídala výukovým cílům a věku žáků. Struktura hodin byla tradiční, méně byly využity možnosti, které zvolený vzdělávací program nabízí. Převažovala frontálně vedená výuka, různorodost činností však umožnila nenásilnou formou respektovat zásady zdravé psychohygieny výuky. Důraz byl kladen na dostatek prostoru pro ověření učiva různými formami, logickou provázanost jednotlivých činností a přirozené uplatňování mezipředmětových vztahů. Učitelky vycházely ze zkušeností žáků, dokázaly vytvořit tvůrčí pracovní atmosféru, která žákům přinášela uspokojení.

Většina hodin respektovala zásadu názornosti a možnosti práce s pomůckami a zdroji informací. Pozitivně hodnotí inspekce přirozené využívání odborné literatury ve výuce (Pravidla českého pravopisu v českém jazyce v 1. ročníku, encyklopedie v prvouce ve 3. ročníku). Při prvouce ve 2. ročníku byl využit četný obrazový materiál, chybělo zařazení názorných pomůcek a přírodnin k probíranému tematickému celku.

Psychohygienické zásady byly respektovány zejména individuálním přístupem k potřebám žáků (akceptování pracovního tempa, zařazování relaxačních chvil, možnost odchodu na WC). Náležitou pozornost věnují vyučující vytváření správných pracovních a hygienických návyků při psaní, čtení, držení grafického materiálu (často byly aplikovány uvolňovací cviky s motivující slovní deklamací a aktivním zapojením žáků).

Ve většině sledované výuky podněcovaly vyučující žáky pomocí motivačního rozhovoru, ale i pozitivního hodnocení aktivity žáků. Při samostatné práci jim poskytovaly zpětnou vazbu, respektovaly osobní tempo žáků a byly jim nápomocny radou. Motivačními prvky vyučování byly mezipředmětové vztahy, často s výchovným zaměřením, pozornost věnovaná názorům a osobní zkušenosti žáků. Kladem je vedení žáků ke zpěvu i v jiných hodinách než hudební výchovy jako prvku tematické motivace či relaxace. Příkladnou úroveň mělo využití zpěvu s doprovodem kytary při procvičování jazykolamů v českém jazyce ve 3. ročníku.

Žáci byli průběžně hodnoceni různými formami, četnost většinou pozitivního slovního hodnocení poskytovalo žákům okamžitou zpětnou vazbu a posilovalo zájem o průběh hodiny. Nedostatky byly zjištěny při klasifikaci čtení v 1. ročníku, zejména v absenci zhodnocení úrovně čtení a zdůvodnění známky. Pozitivním zjištěním je pozornost věnovaná průpravnému čtení, práci s textem a porozumění textu. Písemné projevy žáků jsou pravidelně opravovány a hodnoceny. Vyučující dbají na grafickou úpravu sešitů, pozitivním hodnocením a účinnou motivací (např. vystavováním nejlepších prací) podporují pečlivý a úhledný písemný projev žáků. Množství známek z písemných projevů i v žákovských knížkách poskytuje dostatečný přehled o výsledcích vzdělávání žáků. Pozitivně hodnotí inspekce formu, kterou učitelka 2. ročníku pravidelně informuje rodiče o prospěchu a chování žáků (výstižná, motivačně působící slovní sdělení). Závěrečného širšího slovního hodnocení škola nevyužívá.

Vztahy mezi učiteli a žáky jsou většinou bezprostřední, atmosféra ve třídách přátelská, přístup k žákům je partnerský. Ve všech sledovaných hodinách byl cílený rozvoj slovní zásoby a komunikačních dovedností žáků realizován především vhodnou formou kladených otázek a vytvořeným prostorem pro samostatný řečový projev žáků. Vzhledem k vyššímu počtu žáků

učitelky důrazně dbaly na respektování pravidel a někdy převažovala řídicí verbální dominance vyučujících. Vzhledem k principům vzdělávacího programu zůstal zcela nevyužit prostor pro komunikaci a spolupráci mezi žáky.

Vzájemná důvěra mezi žáky a vedením školy se projevuje v respektování názoru žáků prostřednictvím zástupců v dětském parlamentu.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech v 1. – 3. ročníku základní školy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve 4. a 5. ročníku ve skupině předmětů český jazyk, vlastivěda, německý jazyk

Výuka českého jazyka ve 4. a 5. ročníku je personálně zajištěna jednou vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti, která v době inspekce studovala na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze obor 1. stupeň základní školy a jednou vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro všeobecně vzdělávací předměty (německý jazyk a občanská výchova) na 2. stupni základní školy a vyučuje i vlastivědu v pátém ročníku. Německý jazyk je ve 4. ročníku vyučován učitelkou bez odborné a pedagogické způsobilosti, která absolvovala základní státní jazykovou zkoušku z německého jazyka a v 5. ročníku vyučující s odbornou způsobilostí pro výuku německého jazyka na 2. stupni základní školy. Vlastivěda ve 4. ročníku je vyučována vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Sledovaná výuka byla pozitivně ovlivněna pedagogickou zkušeností a schopnostmi pedagogů s dlouhodobou i krátkodobou pedagogickou praxí. Studující učitelka si prakticky ověřuje teoretické vědomosti, které průběžně získává vysokoškolským studiem a které přizpůsobuje podmínkám a možnostem školy, školou zvolenému vzdělávacímu programu. Kvalita výuky byla pouze ojediněle negativně ovlivněna nezkušeností a zároveň nekvalifikovaností učitelky pro 1. stupeň základní školy. Do podpory této dílčí oblasti vzdělávání jsou cíleně směřována systémová opatření školy.

Převážná část hodin byla motivována v úvodu sdělením cíle hodin z hlediska učiva, v menší míře z hlediska cílových kompetencí a dovedností žáků. V závěru byla většina hodin vyhodnocena vyučujícími, zejména z hlediska aktivity žáků. Ojediněle se vyskytlo i zdařilé vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků. Některé hodiny však vyhodnoceny nebyly, závěr byl spontánně ukončen žáky. Hodnocení žáků je prováděno v převážné míře průběžnou a závěrečnou klasifikací, v některých hodinách bylo použito pozitivně motivujícího sebehodnocení žáků, či bodovacího systému. Kladem je využívání i písemných pochval a písemného širšího slovního hodnocení úspěšnosti žáků. Kontrolou žákovských knížek byly zjištěny nedostatky v četnosti a formách klasifikace a hodnocení žáků v 5. ročníku. Žáci byli v průběhu vyučování motivováni uplatňováním mezipředmětových vazeb (cizí jazyk, vlastivěda, literární výchova), celostním řešením problémů, možností aplikace svých zkušeností. Většina vyučujících dobře zvládala a využívala techniky a formy ověřování správnosti řešení zadaných úkolů, okamžité zpětné vazby. Práce s chybou byla v těchto případech motivující a účinná. Písemnosti žáků jsou pravidelně kontrolovány a průběžně hodnoceny. Dílčí nedostatky byly zjištěny v některých sešitech v důslednosti oprav chyb vyučující a ve způsobu provádění písemných oprav žáků.

Všechny sledované vyučovací hodiny byly z hlediska bezprostřední přípravy promyšleny. Kvalita sledované výuky byla ovlivněna stylem vedení a řízení vyučovacího procesu v souvislosti s výše uvedenými personálními důvody.

Z hlediska metod a forem práce byla u některých učitelů zřejmá orientace na produktivní a kooperativní interpersonální vztahy s dětmi, důraz na rozvoj osobnosti žáků. Výuka v blocích

nebyla v době inspekce organizována, tempo probírání učební látky bylo určováno dispozicemi a individuálním pokrokem žáků. Dostatečný prostor a čas byly věnovány procvičování látky s uplatněním prvků dramatické výchovy, učení hrou, respektování individuality dětí. V době inspekce byl uplatňován volnější režim ve vyučování a v organizačním členění vyučovacích hodin a přestávek. Absence zvonění umožnila řízení výuky vzhledem k potřebám žáků. V některých hodinách převažovala neefektivně řízená frontální výuka, která některým žákům umožnila nepozornost a pasivní přístup k učení. K pozitivním stránkám vyučování patřilo respektování mezipředmětových vztahů, aplikace vlastních životních zkušeností žáků, práce s informacemi, míra tvořivosti a funkční charakter vědomostí umožňující jejich aplikaci. Tvořivost žáků se projevila v alternativním způsobu řešení problémů, v uplatnění prvků dramatické výchovy. Zdařilá byla i práce žáků ve skupinách či samostatná práce žáků s cíleným záměrem úspěšného individuálního řešení. V průběhu činností byla žákům poskytována podnětná a promyšlená pomoc vyučujících, směřující žáka k logickému samostatnému řešení i s pomocí osobních didaktických pomůcek.

Výuka cizího jazyka, zejména zdařilá ve 4. ročníku, byla v souladu s charakteristikou první etapy výuky cizího jazyka obsahově zaměřena na rozvoj řečových dovedností, osvojování přiměřeného rozsahu jazykových prostředků, osvojování pracovních dovedností a návyků. Potřebná pozornost byla věnována osvojování zvukové podoby jazyka. Žáci měli možnost učit se reagovat na cizojazyčné pokyny učitele, porozumět vyslechnutému sdělení ústně i písemně. Uplatněny byly metody poslechu, pozorování, imitace a pantomimy, tvořivé činnosti a hry.

Zásada přiměřenosti a individuálního přístupu byla respektována diferencovaným zadáváním úkolů, volbou různých forem práce a stupně náročnosti. Respektovány byly potřeby nadaných žáků i žáků vyžadujících speciální vzdělávací potřeby. V této oblasti byly shledány rezervy v 5. ročníku. Prostředí učeben a jejich vybavení respektovaly psychohygienické zásady svou estetikou, podnětností, v některých hodinách i funkčností (např. využití prostoru k činnostnímu a relaxačně didaktickému pojetí výuky v odborné víceúčelové učebně). Učivo bylo tématicky využito k výchově žáků ke zdravému životnímu stylu. Ve sledované výuce byly využívány různé učební texty a učebnice různých nakladatelství, názornost výuky byla ve většině sledovaných hodin vhodnými formami a didaktickým materiálem zajištěna. Rezervy byly zjištěny v práci žáků 5. ročníku s atlasy a nástěnnou mapou ve vlastivědě, pozitivem byla snaha o práci s informacemi (encyklopedií).

V oblasti verbální a nonverbální komunikace vyučujících byly zjištěny kvalitativní rozdíly, které výrazně ovlivnily kvalitu vedení a řízení vyučování, adekvátní reakce žáků a úroveň vzájemné interakce mezi žáky a vyučujícími. Pozitivem byla jasná, přesná, trpělivá a empaticky vedená komunikace vyučujících. Naopak převažující verbalismus nebo nepřesnost formulací, neřízené spontánní reakce žáků ovlivnily kvalitu vzájemné tolerance a vztahy mezi žáky a vyučujícími. Většina vyučujících věnovala cílenou pozornost výraznému slovnímu projevu žáků, rozvoji slovní zásoby, porozumění terminologii daného předmětu, práci s textem. Kladem byla i volba motivujících otázek vyučující (např. „umíš se opravit?“).

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech v 4. - 5. ročníku základní školy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk (Čj) a dějepis (D) na II. stupni

Výše uvedené předměty vyučují čtyři učitelé, jeden splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na 2. stupni ZŠ. Aprobovaně je vyučováno 57 % těchto hodin. Chybějící odbornost si vyučující doplňují v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, což se pozitivně projevilo především v pojetí výuky, projednáváním problematiky v předmětových komisích, využitím odborné literatury a odborných časopisů (Český jazyk,

Moderní vyučování). Absence odborné a pedagogické způsobilosti se v hospitovaných hodinách částečně projevily, především v jejich časovém rozvržení, vzhledem k naplánovanému množství učiva nezbýval čas na zopakování a shrnutí učiva.

Učební osnovy jsou v tomto školním roce plněny, v časově tematických plánech je učivo rozděleno do jednotlivých ročníků, to koordinují předmětové komise. Výuka je doplňována exkurzemi, návštěvami knihovny, kulturních představení. Příprava učitelů na jednotlivé hospitované hodiny byla většinou promyšlená. Zohledňování jsou žáci s poruchami učení (individuální přístup, menší rozsah zpracovávané látky).

Hospitované hodiny probíhaly v poloodborných učebnách, které jsou vybaveny a uspořádány pro tyto předměty (žáci za jednotlivými učiteli docházejí).

Psychohygienické podmínky jsou na velmi dobré úrovni (v hospitovaných hodinách bylo dbáno na střídání činností, v nižších ročnících zařazovány relaxační práce a činnosti).

Motivace žáků v hospitovaných hodinách začínala seznámením s tématem hodiny a jejím průběhem. Častým motivačním prvkem je též využití poznatků z praktického života, zařazení místní a regionální problematiky, aktuality. V hodinách jsou motivováni a hodnoceni známkou za ústní i písemné projevy, hodnocena je domácí příprava (referáty), často jsou též hodnoceni známkou za aktivitu a práci v hodině (zde se projevuje vzájemná důvěra, mnohdy žáci hlásí výsledky práce na konci hodiny), byly zaznamenány pokusy o hodnocení výkonů a výsledků práce spolužáky. V závěrech poloviny hospitovaných hodin však chybělo závěrečné hodnocení a shrnutí probírané látky. Výuka je doplňována exkurzemi, návštěvami knihovny, kulturních představení.

Učivo navazovalo na předchozí látku, často byla východiskem domácí příprava, jazykový rozbor, referát. V oblasti metod a forem práce se příznivě projevují vědomosti učitelů získané v rámci dalšího vzdělávání. Ve většině hodin se střídala funkčně a efektivně práce společná, ve skupinách i individuální, převažují aktivní a pro žáky zábavné činnosti (práce s učebnicemi a dalšími zdroji informací, procvičovací práce v počítačové učebně, soutěže, křížovky, doplňovačky). Prolínají a doplňují se jednotlivé složky předmětu Čj, mezipředmětové vztahy.

Pravidla komunikace jsou známá (v některých třídách písemně zpracovaná a vyvěšená), ve většině hospitovaných hodin byla i respektována (dílní projevy rušivého chování vyučující řešili efektivně). Žáci mohou uplatnit svůj názor, v cca polovině hospitovaných hodin byli vedeni k argumentaci a obhajobě vlastní práce. Patřičná pozornost je věnována rozvoji jejich jazykových a komunikačních dovedností, v některých případech však bylo tolerováno nespisovné vyjadřování.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk a dějepis na II. stupni jsou hodnoceny celkově jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech matematika a fyzika na II. stupni

V rámci inspekce proběhly hospitace u všech vyučujících výše uvedených předmětů. Výuku zajišťují čtyři učitelé, dva jsou odborně a pedagogicky způsobilí, další dva mají vysokoškolské vzdělání a doplňkové pedagogické vzdělání pro jiný typ školy. Hodiny odučené kvalifikovanou učitelkou s příslušnou aprobací byly profesionálně zvládnuty. Absence odborné a pedagogické způsobilosti neměla zásadní vliv na odbornou stránku výuky. Nekvalifikovanost případně spojená s nedostatkem pedagogických zkušeností se někde projevila v malé pestrosti používaných metod a forem práce.

Příprava vyučujících na jednotlivé hodiny byla pečlivá a promyšlená. Informace o žácích se specifickými poruchami učení učitelé mají, žákům jsou zadávány diferencované písemné úkoly.

Psychohygienu výuky ve většině hodin byla dodržena střídáním činností, přiměřeným tempem výuky i dodržením délky hodin.

Ve všech hodinách byli žáci na začátku seznámeni s cílem. Výukové cíle byly stanoveny přiměřeně možnostem a mentální úrovni žáků. Nechybělo opakování a procvičování probraného učiva. V mnoha případech byla zpětná vazba využita jako prostředek motivace, potvrzení správnosti odpovědi povzbuzovalo žáka k další činnosti. V průběhu výuky někteří učitelé aktualizovali učivo, využívali zkušenosti žáků a kladli důraz na praktické využití probíraného učiva. Vzájemné hodnocení žáků se v hodinách neobjevilo. K motivaci přispívá i zveřejňování prací žáků, např. laboratorní práce a referátů na nástěnkách ve třídách. V žakovských knížkách je z uvedených předmětů dostatek známek, známky jsou zapisovány průběžně.

Učivo je učiteli interpretováno věcně správně. Struktura vyučovacích hodin zohledňuje věk žáků, jejich schopnosti a úroveň dosud získaných vědomostí a dovedností. Stanovené výukové cíle se daří plnit. K tomu učitelé převážně využili frontálních vyučovacích metod. Organizace výuky ve většině sledovaných hodin umožňovala uplatnění většině žáků. Tam kde byly zařazeny prvky podporující aktivní učení, problémová výuka s využitím metod kladení otázek, pak se žáci aktivně zapojovali do procesu výuky. Žáci pracovali s vhodnými učebnicemi a tabulkami, ve fyzice byly hojně využívány názorné pomůcky. Žáci jsou vedeni k získávání a vyhodnocování informací z jiných zdrojů, vystupování před třídou, hlavně při hodinách fyziky. Vyučující v hodinách nevyužívali formy a metody práce, které podporují kooperaci a vzájemnou komunikaci žáků. Pokud nechybělo ukončení hodiny, bylo však prováděné výhradně učitelem a bylo převážně zaměřeno na zhodnocení práce žáků. Většinou chybělo zobecnění, shrnutí nových poznatků – stručné vyjádření obsahu, zopakování principů. Ve dvou hodinách matematiky neefektivně řízená výuka umožnila žákům zabývat se jinou činností a být pasivními posluchači.

Vztahy mezi žáky a učiteli jsou založeny na důvěře a na respektování dohodnutých pravidel. Komunikační dovednosti jsou v hodinách rozvíjeny a je dbáno na správná odborná vyjadřování. ***Průběh vzdělávání a výchovy v matematice a fyzice na II. stupni je hodnocen jako velmi dobrý.***

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťují vyučující v rámci průběžné klasifikace. Žáci jsou klasifikováni známkou.

Škola se zajímá o uplatnění svých absolventů na středních školách.

Možnost srovnání umožňuje i účast v místních i okresních kolech různých soutěží (vědomostních, výtvarných, sportovních).

Škola využívá ke zjišťování výsledků vzdělávání i komerční evaluační nástroje.

K sebehodnocení školy slouží vedení kromě závěrů z vlastních kontrol i pravidelně prováděná analýza klasifikace prospěchu a výsledky a umístění žáků u přijímacího řízení na střední školy.

Celkové hodnocení průběhu vzdělání a výchovy

Průběh a výsledky vzdělávání vycházejí z deklarovaných vzdělávacích programů. Aktuální příprava učitelů na výuku byla velmi dobře promyšlená po stránce obsahové i z pohledu metod a forem práce. Často bylo uplatňováno činnostní pojetí výuky. Kladem je i odpovědný přístup pedagogů k žákům s vývojovými poruchami učení. Vyučující zpravidla

velmi dobře pracovali se vstupní i průběžnou motivací. V oblasti interakce a komunikace byl pozitivem vstřícný a otevřený přístup pedagogů k žákům, zvolené metody a formy práce poskytovaly dostatečný prostor pro rozvoj sociálních a komunikačních kompetencí žáků.

Průběh vzdělávání a výchovy ve všech sledovaných předmětech I. i II. stupně je hodnocen jako velmi dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Péče o integrované žáky

Pro školní rok 2002/2003 škola statisticky vykazovala celkem 11 integrovaných žáků, jejichž péče vyžaduje zvýšený finanční normativ. Z celkového počtu je 10 žáků se specifickými vývojovými poruchami učení a chování (dále jen SVPUCH) a jeden žák tělesně postižený. Tento žák byl na základě Rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje čj. 33 774/03 osvobozen od povinné školní docházky. Rozhodnutím byla stanovena forma výuky – „vzdělávání podle individuálního vzdělávacího programu v rámci rodinné péče“.

Pro žáky se SVPUCH je školou organizována náprava vedená vyučujícími, kteří absolvovali speciální vzdělávání v této oblasti. O péči, která má formu zájmového útvaru, jsou vedeny prokazatelné záznamy, žáci jsou za svou práci slovně hodnoceni. V rámci běžné výuky byly speciální vzdělávací potřeby žáků většinou respektovány jak z hlediska volby metod a forem práce, tak i způsoby klasifikace a hodnocení žáků. Širší slovní hodnocení škola vzhledem k nezájmu zákonných zástupců žáků škola nepoužívá. Vzdělávání žáků probíhá na základě individuálních vzdělávacích plánů (dále jen IVP), které mají obsahově i formálně velmi dobrou úroveň, dílčí rezervy byly zjištěny v absenci ustanovení, týkajícího se způsobu hodnocení a klasifikace žáka. Plnění IVP je dvakrát ročně vyhodnocováno zainteresovanými účastníky vzdělávání.

Veškerá dokumentace zdravotně postižených žáků je vedena přehledně, ochrana osobních údajů je zabezpečena.

Kompetence a odpovědnost za práci se žáky vyžadujícími speciální vzdělávací potřeby jsou dány formou pracovní náplně výchovným poradcům a učitelům. Rezervy byly zjištěny v souvislosti v vedením výchovného poradenství v období do února 2003 (od tohoto data došlo ke změně ve jmenování výchovných poradců) v kvalitní metodické a kontrolní činnosti vzhledem k vyučujícím, žákům a prováděné reedukaci SVPU.

Škola má velmi dobré pracovní zázemí z hlediska přístupu k informacím (internet, odborná literatura, podpora účasti učitelů na odborných seminářích v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, spolupráce s odbornými pracovišti, např. Dyscentrem Praha 4).

Vybavení speciálními vzdělávacími pomůckami pro žáky je na velmi dobré úrovni a je systematicky a cíleně doplňováno. V rámci reedukace jsou efektivně využívány, včetně výukových počítačových programů.

Systematicky je vedena dokumentace a poskytována péče i žákům, kteří nebyli na základě doporučení odborných pracovišť zařazeni k integraci. V rámci svých možností škola provádí prevenci a depistáž SVPUCH, důsledně se věnuje problematice záškoláctví.

Škola má vypracován vnitřní klasifikační řád, respektující závazné právní předpisy. Problematika hodnocení a klasifikace žáků se SVPUCH je řešena samostatným oddílem. V klasifikaci některých žáků byly zjištěny dílčí rezervy v jeho aplikaci, zejména ve smyslu pozitivně motivující funkce hodnocení žáků, hodnocení jevů, které žák zvládl.

Vzdělávání žáků se zdravotním postižením, vyžadujících respektování speciálních vzdělávacích potřeb je hodnoceno jako velmi dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy ze dne 25. 7. 2001 včetně dodatků
2. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 6. 2. 2003 čj. 33 118/02-21
3. Statistický výkaz Škol V3-01 o základní škole k 30. 9. 2003
4. Výroční zpráva školní rok 2001/2002
5. Rozvrh hodin a přestávek pro 1. – 9. ročník platný v době konání inspekce
6. Třídní knihy všech tříd za školní rok 2001/2002 a školní rok 2002/2003
7. Třídní výkazy a katalogové listy všech tříd – náhodný výběr
8. Protokoly o komisionálních zkouškách za školní rok 2001/2002
9. Záznamy z pedagogických rad
10. Plán kontrolní a hospitační činnosti na školní rok 2002/2003, záznamy z kontrolní a hospitační činnosti ve stávajícím školním roce
11. Plán práce na školní rok 2002/2003
12. Organizační řády včetně organizační struktury ze dne 25. 9. 2002
13. Provozní řád a povinnosti pracovníků ve školním roce 2002/2003
14. Doklady o vzdělání pedagogických pracovníků vyučujících ve škole v době konání inspekce
15. Hlavní úkoly školního roku 2002/2003
16. Koncepce rozvoje školy na léta 2001 – 2005
17. Školní řád platný od 22. 4. 2002
18. Tematické plány hospitovaných předmětů zpracované pro školní rok 2002/2003
19. Dokumentace zdravotně postižených žáků a individuální vzdělávací plány ve školním roce 2002/2003
20. Záznamy o vedení zájmového útvaru ve školním roce 2002/2003 – „Dysporuchy“
21. Vnitřní klasifikační řád školy s účinností od 3. 2. 2003
22. Plán výchovného poradenství na školní rok 2002/2003
23. Žákovská dokumentace – náhodně vybrané žákovské knížky žáků 1. a 2. stupně, sešity, další písemné práce žáků
24. Plán personálního rozvoje
25. Záznamy z jednání metodického sdružení 1. stupně a předmětových komisí hospitovaných předmětů
26. Vnitřní platový předpis – hodnotící kritéria
27. Měsíční plány (květen, červen) školního roku 2002/2003

ZÁVĚR

- **Hodnocení personálních podmínek**

Základní škola Velký Šenov, okres Děčín má pro výchovně vzdělávací proces celkově velmi dobré personální podmínky. Z 18 pedagogických pracovníků je 15 s vysokoškolským vzděláním, dva se středoškolským vzděláním, jeden studuje na pedagogické fakultě. Na škole chybí vyučující s aprobační pro výuku hudební výchovu, chemii a rodinnou výchovu. V kvalitě výchovně vzdělávacího procesu se kladně projevuje systematické vzdělávání učitelů, účinná metodická pomoc vedení školy nekvalifikovaným učitelům a působení metodických orgánů.

Řízení chodu školy je pružné, vychází z důkladné znalosti prostředí, navazuje na plánování a kontrolu.

- **Hodnocení materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy**

Vzhledem k počtu žáků a tříd má škola dostatečné prostory pro výuku. Technický stav budov a některých částí však nepříznivě ovlivňuje psychohygienické podmínky školy.

Velmi dobré je materiální zázemí, které je ve výuce účelně využíváno. Podnětné prostředí školy s esteticky působivou výzdobou, stejně jako čistota ve všech prostorách školy přispívají k vytváření příznivé atmosféry.

- **Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy dle předmětu inspekce**

Učební plány a osnovy ve sledovaných předmětech v tomto školním roce jsou plněny.

Kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech I. i II. stupně je celkově hodnocena jako velmi dobrá. Společným znakem většiny hodin byla svědomitá příprava vyučujících, dodržování psychohygienických zásad, důraz na komunikaci, vstřícný a tolerantní přístup k žákům. V souladu s programem Obecné školy vytváří většina učitelů I. stupně podmínky pro osobnostní a sociální rozvoj žáků, vedou žáky ke vzájemné toleranci, spolupráci. Přestože výuka probíhala většinou frontálně, uplatňovaly se zde i aktivizující metody a formy práce, které rozvíjely tvořivost a fantazii žáků. Ve výuce byly účelně využívány pomůcky a jiný podpůrný materiál. Na II. stupni nebyly vždy efektivně využity závěry hodin. Součástí výuky jsou rozsáhlé jednorázové i pravidelné mimoškolní aktivity.

Vzdělávání žáků se zdravotním postižením, vyžadujících respektování speciálních vzdělávacích potřeb je hodnoceno jako velmi dobré.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu:	Mgr. Věra Heřmánková	Heřmánková v.r.....
Členové týmu:	Mgr. Dana Hanzelková	Hanzelková v.r.....
	Mgr. Miroslav Hyška	Hyška v.r.....
	Mgr. Vladimíra Vosecká	Vosecká v.r.....

V Ústí nad Labem dne 28. května 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 6. června 2003

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Olga Kubešová

Kubešová v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Nelze hodnotit	--
Nebylo hodnoceno	--

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	2003 06 26	066 240/03 5021
Zřizovatel	2003 06 26	066 239/03 5021
Rada školy	2003 06 26	066 241/03 5021

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	----	Připomínky nebyly podány